

Fundada per Hèrcules l'Egipcià el 1699 aC mentre passava unes vacances als Pirineus.

Origen es remunta al poblat d'Arse-durgui (Edat de bronze final (1200-700 aC) i situat en l'actual emplaçament de Castellciutat.

Anys més tard, els romans van construir al mateix lloc la ciutat d'Orgellia (en el camí entre les importants Lleida i Iulia Lybica (Llívia)).

Amb la decadència de Llívia i Isona, Orgellia va erigir-se com a seu episcopal durant l'època visigoda. A partir de l'any 527 tenim constància d'ocupants a aquesta seu episcopal (Sant Just).

A finals del segle VIII la ciutat va ser destruïda pels sarraïns i posteriorment reconstruïda. El 793 es documenta la destrucció de la ciutat després d'una expedició d'Abd al-Málik cap a la Cerdanya. Posteriorment, entre el 800 i el 805, tota la regió es va posar sota protecció de Carlemany.

Coincidint amb la intervenció de Leiderad de Lió i Benet d'Aniana, comissionats per Carlemany per tal de reorganitzar el bisbat després de la crisi felicana, es va consagrar la segona catedral, probablement sota el pontificat del bisbe Sunifred. L'Acta de Consagració de Santa Maria d'Urgell, datada el 819 (o el 839), es considera, però, que és falsa. L'antiga civitas Urgelli que apareixia en els relats dels cronistes carolingis, es transforma en el vicus Urgelli, que revela la reducció del perímetre urbà o bé el seu desplaçament respecte el nucli central de la ciutat antiga.

A l'altell de Castellciutat on s'aixecava la ciutat romana es va edificar un palau el qual fou la primera residència dels comtes d'Urgell abans de traslladar-se a Agramunt i Balaguer. A l'esplanada on hi havia restes de viles romanes, hi va néixer Vicus Urgelli al voltant de la nova catedral de Santa Maria.

Als anys 1000, la Seu d'Urgell era una petita agrupació de cases, alternades amb camps de cultiu i al voltant de les esglésies que formaven el conjunt catedralici de l'època.

Durant els segles posteriors (XI i XII) van ser els de màxima esplendor de la ciutat, gràcies a les injeccions econòmiques dels cobrament de pàries de l'expedició militar del comte Ermengol i d'Urgell a Córdoba. Fruit d'aquesta revifalla econòmica, Sant Ermengol va dirigir un pla ambicions de renovació d'infraestructures, amb l'obertura del camí de Tres Ponts i la construcció d'un sistema de ponts sobre el riu Segre que facilitaria els intercanvis nord-sud. Ermengol també va iniciar la reconstrucció d'una nova catedral. La seva mort per accident, escaiguda mentre dirigia en les obres del pont de Bar, el 3 de novembre de 1035, li va privar de veure acabada la seva obra, que va consagrar el seu successor, Eribau, el 1040.

El bisbe Ot, fill dels comtes del Pallars va iniciar la reconstrucció de Santa Maria d'Urgell que al cap de poc amenaçava ruïna, però fou construïda entre el 1115 i el 1190 Ramon Llambard fou l'arquitecte encarregat de finalitzar les obres.

A partir d'aquest moment d'esplendor, el bisbe de la Seu va haver d'enfrontar-se a les hostilitats del bescompte de Castellbò (comte de Foix) que volia disputar el poder polític sobre la regió, degut a això en el segle XIII es construeixen muralles i la ciutat creix amb força cap al Nord i ponent. Aquests atacs del comte de Foix van aturar definitivament les obres de la catedral.

Al segle XVI va estar ple de conflictes a la Seu d'Urgell, les tropes d'hugonots i les faccions de bandolers desestabilitzaven contínuament la ciutat amb els seus atacs. Durant el segle XVII es van intensificar els intents francesos per la invasió, però cal destacar la figura del canonge de la catedral Pau Claris que va arribar a ser president de la Generalitat durant la Guerra dels Segadors. Felip II alarmat per la presència dels protestants a tocar de la ciutat, va autoritzar la construcció d'un seminari per reforçar la sotragejada espiritual de la zona. Els canonges van aliar-se en contra del bisbe Pau Duran, un fervorós partidari de Felip. Els ciutadans de la Seu, però, van oposar-se al poder creixent dels canonges, i van haver-hi greus enfrontaments, complicats per una presència intermitent de les tropes franceses per la regió.

El 1691 i al 1793 les tropes franceses van ocupar la ciutat, tot i això, les fortificacions prèviament fetes van contribuir que la Seu fos un baluard important de defensa fronterera durant la Guerra del Francès (1810). Re fortificació de l'antic castell vescomtal de Castellciutat amb noves fortificacions perifèriques com la torre Solsona.

La guerra de Successió va posar a prova les noves fortificacions. El cèlebre general Moragues fou governador del castell durant els primers anys de la guerra. A la seu hi va haver significats dirigents austriacistes, com Llorenç Tomàs i Costa i Francesc Carreu, que van haver-se d'exiliar a Viena després de la victòria de Felip V.

A finals del segle XVIII la Seu va viure molt de prop el clima d'inseguretat provocat pels exèrcits francesos, en els inicis de la Guerra Gran. El 1793 les tropes del general Dagobert van ocupar i saquejar la ciutat, que havia estat abandonada pels seus habitants. La sobtada mort del general francès va obligar els ocupants a deixar la ciutat. Durant la Guerra del Francès, la Seu i les fortificacions militars que l'envoltaven van convertir-se en un dels punts forts de resistència, sense que fossin ocupades mai per les forces de Napoleó. La capitalitat del corregiment de Puigcerdà -que sí que havia caigut en mans dels francesos- fou traslladada a la Seu.

Amb la fi del règim feudal, el domini de la ciutat per part del bisbe va acabar el 1823.

El segle XX va arribar amb la primera carretera construïda el 1906 (congost tres ponts) i amb un important canvi agrari. Les vinyes i cereals van deixar pas a les

primeres vaques de llet i posteriorment la Cooperativa Lletera del Cadi. Canvi impulsat per Josep de Zulueta